

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė dėl Baltosios knygos „Veiksmingesnė ES susijungimų kontrolė“

(COM(2014) 449 final)

(2015/C 230/12)

Pranešėjas: Juan MENDOZA CASTRO

Europos Komisija, vadovaudamasi Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 304 straipsniu, 2014 m. liepos 16 d. nusprendė pasikonsultuoti su Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu dėl

Baltosios knygos „Veiksmingesnė ES susijungimų kontrolė“

COM(2014) 449 final.

Bendrosios rinkos, gamybos ir vartojimo skyrius, kuris buvo atsakingas už Komiteto parengiamąjį darbą šiuo klausimu, 2014 m. lapkričio 19 d. priėmė savo nuomonę.

503-iojoje plenarinėje sesijoje, įvykusioje 2014 m. gruodžio 10–11 d. (2014 m. gruodžio 10 d. posėdis), Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas priėmė šią nuomonę 137 nariams balsavus už, 1 – prieš ir 1 susilaikius.

1. Išvados ir rekomendacijos

1.1. EESRK palankiai vertina šią baltąją knygą, nes ji sustiprina vieną iš Sąjungos konkurencijos politikos ramsčių ir supaprastina procedūras.

1.2. Baltojoje knygoje Komisija bando rasti pusiausvyrą tarp viešojo intereso užpildyti reguliavimo sistemos spragą ir įmonių intereso, kad sąnaudų lygis išliktų kuo mažesnis. Tačiau reikia užtikrinti, kad didelės apimties Susijungimų reglamento pakeitimai neprieštarautų šiam tikslui. Taip pat reikia atsižvelgti į susijungimų naudą įmonėms.

1.3. Remdamasis Europos Sąjungos Teisingumo Teismo (ESTT) ir administracine praktika, EESRK siūlo, kad kuriant žalos teoriją, kuria pagrįsta ši baltoji knyga:

- a) būtų tinkamai nurodyta, kokia žala gali būti padaryta konkurencijai ir galiausiai vartotojams;
- b) ji būtų visiškai nuosekli;
- c) būtų atsižvelgiama į naudą, motyvuojančią visas šalis, ir
- d) ji atitiktų empirinius duomenis (arba bent jau jiems neprieštarautų).

1.4. EESRK rekomenduoja, kad naujoje reguliavimo sistemoje taip pat būtų atsižvelgiama į socialinį poveikį, visų pirma užimtumo ir įmonių gebėjimo konkuruoti pasaulinėse rinkose srityje.

1.5. Komitetas mano, kad Komisijos siūlomoje tikslinėje skaidrumo sistemoje reikėtų tinkamai patikslinti šias sąvokas: „konkurentas“ (atsižvelgiant į antimonopolinėms priemonėms taikomą kriterijų), „vertikaliai susijusi bendrovė“ (išnagrinėjant viršutinių ribų nustatymo galimybę), ryšių pobūdis, kad akcijų paketo įsigijimas būtų „svarbus“, ir įmonių grupių, veikiančių kelete sektorių, atvejis.

1.6. EESRK nuomone, svarbu išsaugoti ir net pagerinti ES susijungimų kontrolės sistemos reputaciją.

1.7. Nors ši baltoji knyga yra žingsnis teisinga linkme, reikia išnagrinėti, ar tikslinga joje taikyti platesnį požiūrį dėl per pastaruosius 25 metus įvykusių permainų (išaugusio bylų ir kontrolės institucijų skaičiaus) ir XXI amžiaus Europos ekonomikos poreikių.

1.8. Šiuo metu ES yra 28 kontrolės institucijos (31, įskaitant EEE), taikančios skirtingus kriterijus. Todėl EESRK siūlo persvarstyti šią baltąją knygą siekiant:

— suderinti valstybių narių teisės aktus,

- peržiūrėti privalomų pranešimų reikalavimus ir
- daryti didesnę pažangą kuriant „vieno langelio“ sistemą.

1.9. Komitetas palankiai vertina baltojoje knygoje skelbiamus procedūrinius pakeitimus. Jie susiję su:

- valstybių narių kompetencijai priskirtų klausimų perdavimo Komisijai iki pranešimo pateikimo mechanizmo supaprastinimu,
- vadinamojo „parodymų prieš save davimo elemento“ pašalinimu Komisijos kompetencijai priskirtus klausimus perduodant svarstyti valstybėms narėms iki pranešimo pateikimo ir
- valstybių narių kompetencijai priskirtų klausimų perdavimo Komisijai po pranešimo pateikimo pakeitimais.

1.9.1. EESRK taip pat palankiai vertina procedūrų supaprastinimo priemones (kurios yra 2013 m. supaprastinimo paketo priemonių tęsinys), visų pirma skirtas bendrosioms įmonėms (angl. *joint ventures*) už EEE ribų.

2. Baltosios knygos nuostatos

2.1. Praėjus dešimčiai metų po Susijungimų reglamento esminių pakeitimų 2004 m. ⁽¹⁾, šioje baltojoje knygoje Komisija vertina, kaip taikomas pagrindinis didelio veiksmingos konkurencijos ribojimo patikrinimas, ir apžvelgia, kaip ateityje toliau skatinti konvergenciją, taip pat Komisijos bei valstybių narių ir jų tarpusavio bendradarbiavimą. Ji taip pat teikia pasiūlymų dėl konkrečių pakeitimų, kuriais siekiama didinti ES susijungimų kontrolės veiksmingumą.

2.2. Viena vertus, siūloma užtikrinti, kad Susijungimų reglamente būtų aptarti visi dėl koncentracijų ir įmonių restruktūrizavimo galinčios susidaryti žalos konkurencijai ir vartotojams šaltiniai, įskaitant tuos, kurie susiję su nekontrolinių akcijų paketų įsigijimu.

2.3. Kita vertus, siekiama glaudesnio bendradarbiavimo su Europos Komisija ir nacionalinėmis konkurencijos institucijomis ir tinkamo susijungimų kontrolės srities užduočių paskirstymo, visų pirma racionalizuojant taisykles dėl susijungimų bylų perdavimo iš valstybių narių Komisijai ir atvirkščiai.

3. Bendrosios pastabos

3.1. EESRK teigiamai vertina tai, kad baltojoje knygoje siūlomos reformos, kurios sustiprins vieną iš konkurencijos politikos ramsčių, ir visų pirma tai, kad joje numatomos priemonės, padėsiančios supaprastinti procedūras.

3.2. Komisija pagrindinį baltosios knygos pasiūlymą – išplėsti savo kompetenciją siekiant kontroliuoti ir anti-konkurencinį nekontrolinių akcijų paketų įsigijimą – grindžia tuo, kad Reglamentas (EB) Nr. 139/2004 gali būti taikomas tik jei atsiranda „ilgalaidžių kontrolės pokyčių“ (3 straipsnio 1 dalis), kurių šiuo atveju nėra. Be to, Komitetas mano, kad SESV 101 ir 102 straipsniai patys savaime nėra pakankamas teisinis pagrindas spręsti nekontrolinių akcijų paketų įsigijimo klausimą.

3.3. Apskritai baltojoje knygoje Komisija bando rasti pusiausvyrą tarp viešojo intereso užpildyti susijungimo reguliavimo sistemos spragą ir įmonių intereso, kad administracinių sąnaudų lygis išliktų kuo mažesnis.

3.4. Tačiau, EESRK nuomone, reikėtų užtikrinti, kad dėl dabartinėje pasiūlymų formuluotėje vartojamų sąvokų taikymo srities galiausiai neišaugtų sąnaudos. Vis dėlto tai reikėtų įvertinti atsižvelgiant į naudą, kurios įmonės gauna dėl naujų nuostatų.

3.5. EESRK taip pat mano, kad reikėtų patikslinti kai kuriuos baltosios knygos aspektus siekiant išvengti, kad rezultatas prieštarautų tikslui supaprastinti susijungimų kontrolę nepadidinant administracinės naštos.

⁽¹⁾ 2004 m. sausio 20 d. Reglamentas (EB) Nr. 139/2004 dėl koncentracijų tarp įmonių kontrolės (OL L 24, 2004 1 29).

3.6. Baltojoje knygoje nurodomas susijungimo sandorių vertinimo pagrindas yra žalos teorija, kurią Komisija įtraukė 2002 m. po patirtų teisinių nesėkmių ⁽²⁾. Pagal žalos teoriją reikalaujama, kad ją taikant:

- a) būtų tinkamai nurodyta, kokia žala gali būti padaryta konkurencijai ir galiausiai vartotojams;
- b) ji būtų taikoma visiškai nuosekliai;
- c) būtų atsižvelgiama į naudą, motyvuojančią visas šalis, ir
- d) ji atitiktų empirinius duomenis (arba bent jau jiems neprieštarautų) ⁽³⁾.

3.6.1. Šie principai, paremti ES Teisingumo Teismo praktika ir Komisijos administravimo praktika ⁽⁴⁾, turi būti taikomi ir nekontrolinių akcijų paketų įsigijimo atveju.

3.7. Kadangi baltojoje knygoje siūloma gerokai išplėsti Komisijos kompetenciją, EESRK rekomenduoja atliekant susijungimų analizę atsižvelgti ir į socialinius padarinius, visų pirma užimtumo srityje.

4. ES reikalinga Europos susijungimų erdvė, atitinkanti XXI amžiaus vidaus rinkos poreikius

4.1. Europos Sąjungos susijungimų kontrolės sistema bėgant metams įgijo gerą reputaciją ir yra laikoma pavyzdžiu kituose žemynuose. EESRK nuomone, svarbu šią reputaciją išsaugoti ir netgi padidinti.

4.2. EESRK palankiai vertina baltojoje knygoje pateiktą pasiūlymą gerinti Komisijos ir nacionalinių konkurencijos institucijų veiksmų koordinavimą ir kurti Europos susijungimų erdvę, kuri paskatintų vienodą susijungimų valdymą ir padėtų užtikrinti teisinį tikrumą. Tačiau turi būti siūlomos veiksmingesnės priemonės nei konkrečios reglamento reformos ir plačiau peržiūrėta šiuo metu veikianti kontrolės sistema.

4.3. Per pastaruosius 25 metus išaugus Europos įmonių dydžiui ir joms įgijus tarptautinį mastą, ES gerokai sustiprinta susijungimų kontrolė. 1989 m. buvo tik trys šioje srityje veikiančios kompetentingos nacionalinės institucijos, 2000 m. – 14, įskaitant Komisiją, o šiuo metu jų yra 28 (31, įskaitant visą EEE).

4.4. Skirtingos taisyklės ir taikymo kriterijai yra papildoma ir daugeliu atvejų nereikalinga našta įmonėms: mažiau nei 5 % susijungimų, apie kuriuos pranešta Komisijai, yra laikomi galinčiais pakenkti konkurencijai ⁽⁵⁾. Kontrolės sistema turi padėti vartotojų ir naudotojų apsaugą suderinti su neišvengiama Europos įmonių būtinybe konkuruoti pasaulio rinkose.

4.5. Taigi EESRK siūlo persvarstyti baltąją knygą ir įtraukti ją į platesnę sistemą, kuri apimtų:

- valstybių narių teisės aktų suderinimą, kad būtų išvengta skirtingų taikymo kriterijų,
- privalomų pranešimų reikalavimų persvarstymą, kadangi patirtis rodo, kad daugeliu atvejų jie yra nereikalingi, ir
- didesnę pažangą kuriant „vieno langelio“ sistemą atsižvelgiant į didėjančią kontrolės institucijų skaičių.

⁽²⁾ Visų pirma bylos: T-342/99, *Airtours plc prieš Komisiją*, 2002 m. rink. II-2585; T-310/01, *Schneider Electric SA prieš Komisiją*, 2002 m. rink. II-4071; T-5/02, *Tetra Laval prieš Komisiją*, 2002 m. rink. II-4381.

⁽³⁾ V. Hans Zenger ir Mike Walker: *Theories of Harm in European Competition Law*
http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2009296

⁽⁴⁾ Byla IV/M.938 *Guinness/Grand Metropolitan* (1997 10 15) ir byla IV/M.1524 *Airtours/First Choice* (1999 9 22).

⁽⁵⁾ <http://ec.europa.eu/competition/mergers/statistics.pdf>

5. Konkrečios pastabos

5.1. Tikslinė skaidrumo sistema

5.1.1. Komisija siūlo tikslingą skaidrumo sistemą, paremtą dviem suvestiniais kriterijais, siekiant nustatyti, ar yra būtina sąlyga atsirasti dideliame veiksmingose konkurencijos ribojimui:

- a) įsigyjamas konkurento arba vertikalčiai susijusios bendrovės nekontrolinis akcijų paketas;
- b) ryšys yra laikomas svarbiu, jei įsigyjamas akcijų paketas sudaro maždaug 20 % arba nuo 5 % iki maždaug 20 %, bet yra papildomų veiksmų, pavyzdžiui, teisės, kurios įsigyjantįjam įmonei suteikia *de facto* blokuojančią mažumą, vieta valdyboje arba teisė susipažinti su tikslinės įmonės slapta komercine informacija.

5.1.2. EESRK siūlo rengiant reglamento pakeitimus aiškiau apibrėžti šiuos aspektus:

- pirma, „konkurento“ sąvoką, kuri turi būti aptarta atsižvelgiant į antimonopolinėms priemonėms skirtingose geografinėse rinkose taikomą apibrėžtį,
- antra, parametrus, į kuriuos turėtų būti atsižvelgta taikant „vertikalčiai susijusios bendrovės“ sąvoką. Reikia išnagrinėti, ar tikslinga nustatyti tam tikras ribas atsižvelgiant į tai, kad dėl bendros formuluotės gali gerokai padidėti pagal reglamentą reikalaujamų informacinių pranešimų skaičius,
- trečia, teisinį pobūdį, kurį turi turėti ryšiai, kad akcijų paketo įsigijimas taptų „svarbus“,
- galiausiai tai, ar didelio veiksmingos konkurencijos ribojimo patikrinimas turi apimti ir bendrą įmonių grupių veiklą įvairiuose ekonomikos sektoriuose.

5.2. Valstybių narių kompetencijai priskirtų klausimų perdavimo Komisijai iki pranešimo pateikimo supaprastinimas

5.2.1. EESRK palankiai vertina pasiūlymą panaikinti Reglamento (EB) Nr. 139/2004 4 straipsnio 5 dalyje numatytą dviejų etapų procedūrą (kai iš pradžių reikia pateikti argumentuotą pareiškimą, o paskui – pranešimą) ir pakeisti ją tiesioginiu pranešimu Komisijai. Šį pakeitimą, kuris paspartins procedūras, galima pateisinti tuo, kad valstybės narės turi nedaug galimybių pasinaudoti veto teise.

5.2.2. Pasiūlymas yra teigiamas ir tuo, kad sudaro palankesnes sąlygas valstybėms narėms ir Komisijai keisti informacija šalių pradinį informacinį dokumentą arba bylos priskyrimo prašymą nusiunčiant valstybėms narėms, kad apie sandorį jos būtų perspėtos prieš pranešimo pateikimą.

5.3. Komisijos kompetencijai priskirtų klausimų perdavimas valstybių narių kompetencijai iki pranešimo pateikimo

5.3.1. Siūloma iš Reglamento (EB) Nr. 139/2004 4 straipsnio 4 dalies pašalinti „parodymų prieš save davimo elementą“, pagal kurį susijungimo ar įsigijimo šalys gali pateikti argumentuotą pareiškimą informuodamos Komisiją, kad susijungimas gali turėti didelį poveikį konkurencijai konkrečios valstybės narės rinkoje. Atlikus reformą, pakaktų įrodyti tikimybę, kad sandoris daugiausia poveikio turės šioje rinkoje.

5.3.2. Komisija mano, kad pašalinus šį atgrasantį reikalavimą galima paskatinti teikti savanorišką pareiškimą; EESRK šiam požiūriui pritaria.

5.4. Valstybių narių kompetencijai priskirtų klausimų perdavimas Komisijai po pranešimo pateikimo

5.4.1. Baltojoje knygoje siūloma iš dalies pakeisti reglamento 22 straipsnį, kad tik tos valstybės narės, kurių kompetencijai priklauso sandorį tikrinti pagal nacionalinę teisę (šiuo metu tai gali daryti viena arba daugiau valstybių narių), galėtų prašyti klausimą perduoti Komisijai per 15 darbo dienų. Komisija turėtų galimybę nuspręsti, ar patvirtinti klausimo perdavimo prašymą. Jei prašymas būtų patvirtintas, Komisijos jurisdikcija apimtų visą EEE. Tačiau jei viena (ar daugiau) kompetentinga (-ų) valstybės (-ių) narė (-ių) prieštarautų klausimo perdavimui (nereikalaujant pateikti paaiškinimo), Komisija atsisakytų visai EEE galiojančios jurisdikcijos, ir ji liktų valstybėms narėms.

5.4.2. EESRK nuomone, nors pasiūlymu galima supaprastinti procedūras, jo veiksmingumas yra ribotas, kadangi Europos Sąjungoje tik Vokietija, Austrija ir Jungtinė Karalystė yra pripažinusios šią kompetenciją nekontroliuotų akcijų paketų įsigijimo atveju.

5.4.3. EESRK teigiamai vertina tai, kad atliekant klausimų perdavimo po pranešimo pateikimo pakeitimus išplečiama Komisijos kompetencija. Jei kitos valstybės narės neprieštarauja ir Komisija priima rekomendaciją, ji pati bus atsakinga už sandorio tikrinimą visoje EEE, o ne tik konkrečios valstybės narės teritorijoje (nebent valstybės narės valdžios institucija jau pritarė sandoriui savo teritorijoje prieš Komisijai prisiimant kompetenciją).

5.5. Kiti pakeitimai

5.5.1. Priėmus 2013 m. supaprastinimo dokumentų rinkinį ⁽⁶⁾, baltojoje knygoje siūlomos kitos EESRK pritarimo vertos priemonės siekiant to paties tikslo.

5.5.2. Labiausiai išsidėmėtinas yra ketinimas iš reglamento taikymo srities pašalinti susitarimus dėl bendrųjų įmonių (angl. *joint ventures*), veikiančių už EEE ribų ir neturinčių poveikio konkurencijai EEE, steigimo.

5.5.3. Be to, minima galimybė suteikti Komisijai įgaliojimus leisti privalomos išankstinio pranešimo tvarkos netaikyti tam tikrų kategorijų sandoriams, dėl kurių paprastai nekyla konkurencijos problemų.

Bruselis, 2014 m. gruodžio 10 d.

*Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto
pirmininkas
Henri MALOSSE*

⁽⁶⁾ 2013 m. gruodžio 5 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) Nr. 1269/2013 (OL L 336, 2013 12 14, p. 1) ir Komisijos pranešimas dėl supaprastintos tam tikrų koncentracijų nagrinėjimo pagal Reglamentą (EB) Nr. 139/2004 procedūros (OL C 366, 2013 12 14, p. 5); klaidų ištaisymas (OL C 11, 2014 1 15, p. 6).